
Andmehaldusplaan

A Data Management Plan created using DMPonline

Creator: Tiiu Tarkpea

Affiliation: Other

Template: European Commission (Horizon 2020)

ORCID iD: Teadlase püsiv identifikaator

Grant number: Saab pärast grandilepingu sõlmimist

Project abstract:

Projekti lühitutvustus. Miks, mida ja kuidas tehakse? Kellele see on kasulik? DMP versiooni number ja uuenduste ajakava

Last modified: 02-04-2019

Andmehaldusplaan - Initial DMP

1. Data summary

Provide a summary of the data addressing the following issues:

- State the purpose of the data collection/generation
- Explain the relation to the objectives of the project
- Specify the types and formats of data generated/collected
- Specify if existing data is being re-used (if any)
- Specify the origin of the data
- State the expected size of the data (if known)
- Outline the data utility: to whom will it be useful

Andmete kogumise eesmärk

Andmete omandamine:

- kogun ise
- (taas)kasutan oma varem kogutud andmeid
- kasutan avalikke avaandmeid
- (taas)kasutan teiste poolt kogutud andmeid (õigused!)
- ostan andmed

Andmemaht

Hinda andmemahtu projekti lõpus. See on oluline mitmest aspektist:

- säilitamine
- ligipääs
- varundamine
- andmevahetus
- riist- ja tarkvara
- tehniline tugi
- kulud

Andmevormingud

- too välja ja põhjenda kogutavate andmete vormingud
- kasuta avatud vorminguid
- kasuta standardseid vorminguid
- uuri, kas repositooriumid toetavad valitud vorminguid

Andmekirjeldus

- andmetüübid (eksperiment, vaatlusandmed, küsitlusandmed, videofailid jne)
- kuidas uued andmed integreeruvad varem olemasolevate andmetega
- millised andmed väärivad pikaajalist säilitamist
- kui mõnele andmehulkadele rakendub autoriõigus või intellektuaalomandi õigus, näita, et sul on luba neid andmeid kasutada

Avatud lähtekoodiga tarkvara

- peab võimaldama kõiki analüüse uuesti läbi viia
- dokumenteerimine
- tehniline tugi
- versioonihaldussüsteem Git
- pilvepõhine koodirepositoorium Github

Andmete dokumenteerimise juhend:

Siiri Fuchs, & Mari Elisa Kuusniemi. (2018, December 4). Making a research project understandable - Guide for data documentation (Version 1.2). Zenodo.
<http://doi.org/10.5281/zenodo.1914401>

Andmete organiseerimine

- Failide nimetamine
- Failide organiseerimine (aeg, materjali tüüp, vorming)
- Kaustade struktuur
- Versioonihaldus
- Metaandmete lisamine
- Readme.txt fail

[Guidelines for creating a README file](#)

2. FAIR data

2.1 Making data findable, including provisions for metadata:

- Outline the discoverability of data (metadata provision)
- Outline the identifiability of data and refer to standard identification mechanism. Do you make use of persistent and unique identifiers such as Digital Object Identifiers?
- Outline naming conventions used
- Outline the approach towards search keyword
- Outline the approach for clear versioning
- Specify standards for metadata creation (if any). If there are no standards in your discipline describe what metadata will be created and how

Kuidas tehakse andmed leitavaks

- DOI vaata [DataCite Eesti](#)
- metaandmed on DataCite registris
- kirjeldavad metaandmed
- standardsed metaandmed
- võtmesõnad ja märksõnad
- standardne nimereeglistik
- versioonihaldus

[Free online efix reviewer](#): all hidden metadata info of document, audio, video, e-book, spreadsheet and image files

2.2 Making data openly accessible:

- Specify which data will be made openly available? If some data is kept closed provide rationale for doing so
- Specify how the data will be made available
- Specify what methods or software tools are needed to access the data? Is documentation about the software needed to access the data included? Is it possible to include the relevant software (e.g. in open source code)?
- Specify where the data and associated metadata, documentation and code are deposited
- Specify how access will be provided in case there are any restrictions

Kuidas tehakse andmed juurdepääsetavaks

- repositoorium, kus andmed säilitatakse
- millised andmed on avatud juurdepääsuga e. avaandmed
- millised andmed jäävad suletuks ja mis põhjusel
- tehnilised metaandmed: vajalik tarkvara (versioon), instrumentide spetsifikatsioonid, tarkvaratööriistad
- kus andmed säilitatakse, repositooriumid
- krüpteeritud andmed
- autentimine

Metaandmed peavad olema avatud ka juhul, kui andmed ei ole avatud

2.3 Making data interoperable:

- Assess the interoperability of your data. Specify what data and metadata vocabularies, standards or methodologies you will follow to facilitate interoperability.
- Specify whether you will be using standard vocabulary for all data types present in your data set, to allow inter-disciplinary interoperability? If not, will you provide mapping to more commonly used ontologies?

Kuidas tehakse andmed koostöövõimelisteks teiste arvutisüsteemidega.

Peamiselt repositooriumi ülesanne

- milliseid andmete ja metaandmete standardeid, kontrollitud sõnastikke ja taksonoomiaid kasutatakse
- andmetüüpide kirjeldused: kui ei ole standardsed, kuidas tagatakse koostöövõime
- linkimine teiste andmete, metaandmete ja spetsifikatsioonidega
- andmevahetusstandardid

2.4 Increase data re-use (through clarifying licenses):

- Specify how the data will be licenced to permit the widest reuse possible
- Specify when the data will be made available for re-use. If applicable, specify why and for what period a data embargo is needed
- Specify whether the data produced and/or used in the project is useable by third parties, in particular after the end of the project? If the re-use of some data is restricted, explain why
- Describe data quality assurance processes
- Specify the length of time for which the data will remain re-usable

Kuidas tagatakse andmete taaskasutatavus. Osaliselt repositooriumi ülesanne

- embargoperiood, põhjendus

- litsentsid: [Creative Commons litsentsid 3.0 Eesti](#)
- viitamine: [DataCite viitevormindaja](#)
- standardised metaandmed ja andmete päritolu tuvastamine
- kui kaua on tagatud andmete kättesaadavus taaskasutamiseks
- andmete kvaliteedi tagamine (käideldavus, terviklus, konfidentsiaalsus)
- soovitusel, kellele võiks need andmed vajalikud olla

3. Allocation of resources

Explain the allocation of resources, addressing the following issues:

- Estimate the costs for making your data FAIR. Describe how you intend to cover these costs
- Clearly identify responsibilities for data management in your project
- Describe costs and potential value of long term preservation

Planeeritavad kulud

- juhendid, koolitused, ümberõpe, juristi ja/või DPO konsultatsioon, tõlketeenus
- APC
- andmete kogumine: andmete ost, salvestatud intervjuude transkribeerimine
- digiteerimine ja OCR: riist- ja tarkvara, tööjõud
- tarkvaraarendus või tarkvara ost, kasutuslitsentsid
- riistvara: arvutid, serverid, instrumendid, välitööde seadmed
- andmeanalüüs: riist- ja tarkvara, sisseostetud teenused
- andmete säilitamine ja varundamine: prognoositav andmemahut, 3-2-1 reegel
- andmete pikaajaline säilitamine: ettevalmistamine jagamiseks (vormindamine), anonümiseerimine, säilitamine repositooriumis
- partnerite kohtumised, konverentsid
- projekti andmehaldur?

Üldine seisukoht: 5% projekti eelarvest

Vastutusalad

Ametikohtade järgi

- juhtivteadur (PI): andmehalduse poliitika, DMP, lepingud, kulud, koolitused
- teadlased: DMP järgimine ja täiendamine, andmehaldus, probleemide püstitamine
- andmehaldur: koolitused, nõustamine, infoturbe, riist- ja tarkvara
- laborant, abipersonal

Töövoo järgi:

- kes vastutab andmete kogumise, dokumenteerimise, metaandmestamise, andmeturbe jne eest

4. Data security

Address data recovery as well as secure storage and transfer of sensitive data

Andmete turvaline säilitamine teadustöö vältel, varundamine, ülekanne ja taaste

Riskide hindamine: ohud ja nende esinemise tõenäosus, nõrkused, meetmed

Infoturbe standard ISO/IEC 27001

Eesmärk on säilitada andmete kvaliteet:

- käideldavus (kättesaadavus ja juurdepääsetavus)
- terviklus (õigsus, täielikkus ja ajakohasus)
- konfidentsiaalsus (kättesaadav ainult selleks volitatud isikutele või süsteemidele, võtmehaldus, logifailide säilitamine)

Säilitus: pilvekeskkonnad, kesksed serverid, tundlike andmete serverid, arvuti kõvaketas, väline kõvaketas, mobiilsed seadmed, BYOD

Andmevahetus, isikuandmed, kolmandad riigid

Varundamine: andmete ja/või programmide hetkeseisu koopia loomine, mis pärast intsidenti võimaldab ennistamist selle teadaoleva hetkeseisuni

- Masterfaili säilitamine ja varundamine
- 3-2-1 reegel
- kes vastutab, eriti mobiilsete seadmete puhul

Organisatoorne ja füüsiline turve: uue töötaja koolitus, lahkuva töötajaga võimalikud kaasnevad probleemid, töösisekorraeskirjad, tuleohutus, uste lukustamine

Vastutajad!

5. Ethical aspects

To be covered in the context of the ethics review, ethics section of DoA and ethics deliverables. Include references and related technical aspects if not covered by the former

Teaduseetika

- autoriõigused
- intellektuaalomandi õigus
- riiklik julgeolek
- isikuandmete kaitse
- looma- ja keskkonnakaitse

[Ethics Review H2020](#)

6. Other

Refer to other national/funder/sectorial/departmental procedures for data management that you are using (if any)